

МЕДИЧНА ОСВІТА

DOI: 10.21802/artm.2021.2.18.144.

УДК 346.7:37+377+37.09

**ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЗАКОНУ «ПРО ФАХОВУ ПЕРЕДВИЩУ ОСВІТУ»
В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

О.І. Бульбук, С.Г. Шулепа, О.В. Бульбук, Г.С. Гвоздецька, В.Г. Глов'як

*Івано-Франківський національний медичний університет, фаховий медичний коледж,
м. Івано-Франківськ, Україна,**ORCID ID: 0000-0001-9229-9334, e-mail: bulbuk77@gmail.com;**ORCID ID: 0000-0002-3310-4231, e-mail: shulepa_svitlana@ukr.net;**ORCID ID: 0000-0001-8985-8254, e-mail: bulbuk85@gmail.com;**ORCID ID: 0000-0003-3282-4656, e-mail: hgvozdecka@ifnmu.edu.ua;**ORCID ID: 0000-0002-6599-0127, e-mail: doc.glovyak@gmail.com*

Резюме. 6 червня 2019 року Верховною Радою України прийнято Закон «Про фахову передвищу освіту». Законом визначено порядок, умови, форми та особливості здобуття фахової передвищої освіти та врегульовано суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного права людини на освіту, прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у реалізації цього права, а також визначено компетенцію державних органів та органів місцевого самоврядування у сфері фахової передвищої освіти. Нова візія фахової передвищої освіти має на меті вивести її на новий якісний рівень, змінити ставлення людей до цього рівня освіти, забезпечити ринок праці відповідними фахівцями.

Сьогодні від успішної реалізації задекларованих положень Закону залежить, чи стане фаховий молодший бакалавр конкурентоспроможним та затребуваним на ринку праці. Імплементация Закону у самому розпалі. Наразі триває реалізація наказу МОН від 24.09.2019 №1228 «Про затвердження плану заходів з організації підготовки проектів актів, необхідних для забезпечення реалізації Закону України від 6 червня 2019 року № 2745-VIII «Про фахову передвищу освіту»».

Імплементация закону «Про фахову передвищу освіту» в Івано-Франківському національному медичному університеті розпочата із приведення документації у відповідність до Закону. Важливим кроком імплементации закону буде розробка нових освітньо-професійних програм для фахових молодших бакалаврів.

Проведення системної реформи у сфері фахової передвищої освіти, спрямованої на задоволення освітніх потреб громадян у здобутті якісної освіти з орієнтацією на практичну діяльність, стало нагальною потребою.

Ключові слова: фахова передвища освіта, імплементация закону, фаховий медичний коледж, навчання.

Вступ. Забезпечення якісної підготовки фахівців для успішної самореалізації в умовах сучасного ринку праці є однією з ключових проблем розвитку освітньої галузі української держави. Масовість вищої освіти спричинила брак молодих кваліфікованих фахівців середньої ланки на ринку праці. Важливу ланку в освітній системі займає фахова передвища освіта. Зараз в Україні нараховується 709 коледжів та технікумів, у яких навчається 380 тис. осіб, що орієнтовно складає 440 осіб на один заклад. Потужна система щорічно готує понад 100 тис. фахівців середньої ланки, багато з яких одразу стають до роботи, а чимала частина продовжує навчання. Проте у рамках реформування освіти були тривалі дискусії і певна невизначеність, що робити з технікумами та коледжами [1-6]. Сьогодні багато фахівців нарікають на відірваність освіти від практичних потреб ринку праці, вимог роботодавців. Але, як свідчить практика, коледжі й технікуми готують фахівців вищого рівня, ніж заклади профтехосвіти. Система працює, бо вбудована десятиліттями. Її ефективність вимірюється рівнем працевлаштування й подальшого навчання у закладах вищої освіти [2, 6]. Проблеми якісної освіти,

підготовки кадрів для потреб ринку праці, відповідності компетентностей, яких набувають здобувачі освіти, сучасним вимогам роботодавців стають предметом дослідження науковців.

Мета дослідження. Проаналізувати стан імплементации Закону «Про фахову передвищу освіту» в Івано-Франківському національному медичному університеті.

Результати дослідження та їх обговорення. Починаючи з 2014 р., освітянські колективи технікумів та коледжів перебували в стані невизначеності, бо вилученням їх із системи вищої освіти та об'єднанням із системою професійно-технічної освіти вирішили наблизити вітчизняну освіту до європейської. Так, Закон України «Про вищу освіту», що набув чинності 6 вересня 2014 р. і містить багато суттєвих змін, спрямованих на реформування національної вищої школи, поставив і багато запитань, зокрема, щодо перспектив коледжів та технікумів, що за попереднім законодавством мали статус вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації та готували фахівців середньої ланки за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста. Цим законом був перед-

бачений останній набір у технікуми та коледжі у системі вищої освіти в 2016 р. та прирівнювання дипломів молодшого спеціаліста до диплому молодшого бакалавра. Однак, задекларувавши ступінь молодшого бакалавра, орган виконавчої влади не розробив жодного нормативно-правового документа щодо його започаткування [1, 7]. У вересні 2017 р. з ухваленням Закону України «Про освіту» для технікумів та коледжів передбачений окремий складник освіти – фахова передвища освіта, який перетворив технікуми, коледжі та прирівнювані до них училища із закладів вищої освіти на заклади передвищої освіти. Цим же документом Кабінету Міністрів України було доручено підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект закону «Про фахову передвищу освіту». У ст. 16 Закону України «Про освіту» пода-

ється тлумачення фахової передвищої освіти: фахова передвища освіта спрямована на формування та розвиток освітньої кваліфікації, що підтверджує здатність особи до виконання типових спеціалізованих завдань у певній галузі професійної діяльності, пов'язаних з виконанням виробничих завдань підвищеної складності та/або здійсненням обмежених управлінських функцій, що характеризуються певною невизначеністю умов та потребують застосування положень і методів відповідної науки, і завершується здобуттям відповідної освітньої та/або професійної кваліфікації. Система фахової передвищої освіти передбачає здобуття кваліфікацій, що відповідають п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій (рис. 1) [8].



Рис. 1. Національна рамка кваліфікацій України.

Отже, задля запуску фахової передвищої освіти Верховній Раді України необхідно було прийняти відповідний закон, який би остаточно врегулював діяльність зазначеного рівня освіти, а відтермінування його прийняття могло призвести до невідворотних негативних наслідків. 6 червня 2019 року Верховною Радою України прийнято Закон «Про фахову передвищу освіту» (9 серпня 2019 року набрав чинності Закон України №2745-VIII; далі – Закон). Законом визначено порядок, умови, форми та особливості здобуття фахової передвищої освіти та врегульовано суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного права людини на освіту, прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у реалізації цього права, а також визначено компетенцію державних органів та органів місцевого самоврядування у сфері фахової передвищої освіти.

Законом встановлено основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи фахової передвищої освіти, створено умови для поєднання освіти з виробництвом із метою підготовки конкурентоспроможних фахівців для забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави.

У Законі сформовані основні вимоги до організації ефективного та результативного освітнього процесу, особливості забезпечення доступу до якісної фахової передвищої освіти, окреслені права та обов'язки учасників освітнього процесу тощо. Освітня діяльність із підготовки за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра започатковується у 2020 році. Заклади вищої освіти I-II рівнів акредитації, які в системі вищої освіти здійснюють підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста і до 2020 року не отримають статусу коледжу відповідно до Закону України «Про

вищу освіту», набувають статус закладу фахової передвищої освіти [9, 10].

Сьогодні від успішної реалізації задекларованих положень Закону залежить, чи стане фаховий молодший бакалавр конкурентоспроможним та затребуваним на ринку праці. Імплементация Закону у самому розпалі. Наразі триває реалізація наказу МОН від 24.09.2019 №1228 «Про затвердження плану заходів з організації підготовки проектів актів, необхідних для забезпечення реалізації Закону України від 6 червня 2019 року № 2745-VIII «Про фахову передвищу освіту». Суттєвий вплив на динаміку процесу справили коронавірусна пандемія і відсутність підрозділу фахової передвищої освіти в структурі МОН [9].

Історія фахового медичного коледжу та молодших спеціалістів в Івано-Франківському національному медичному університеті (ІФНМУ) розпочалася в 1996 році (це були дві спеціальності при медичному та стоматологічному факультетах). Уже перший набір студентів на ці спеціальності відбувся 1997 року, а перший випуск фахівців зі спеціальностей «Сестринська справа» та «Стоматологія ортопедична» відбувся 1999 року. Медичний коледж як структурний підрозділ ІФНМУ був створений відповідно до наказу ректора №415-д від 20.12.2004.

Імплементация закону «Про фахову передвищу освіту» в ІФНМУ розпочата із приведення документації у відповідність до Закону. Наказом ректора

ІФНМУ за №94 від 31.01.2020 р. змінено тип коледжу на «фаховий медичний коледж». За погодженням конференцією трудового колективу ІФНМУ внесено зміни до Статуту Університету щодо назви «фаховий медичний коледж».

Наказом ректора ІФНМУ № 1363-д від 25.11.2020 р. затверджено «Положення про фаховий медичний коледж Івано-Франківського національного медичного університету» [11]. Базові питання функціонування Коледжу (загальні положення, концепція освітньої діяльності, повноваження університету, обсяг основних засобів, повноваження органів управління та органів громадського самоврядування; порядок обрання представників до органів громадського самоврядування; права та обов'язки керівника фахового медичного коледжу; джерела надходження і порядок використання коштів та майна фахового медичного коледжу; порядок звітності та контролю за впровадженням фінансово-господарської діяльності) затверджені в ньому.

Згідно з цим положенням, фаховий медичний коледж є структурним підрозділом Університету, який здійснює освітню діяльність за освітньо-професійними програмами (ОПП) підготовки фахових молодших бакалаврів (молодших спеціалістів).

Основними структурними підрозділами фахового медичного коледжу є: сестринське відділення, фельдшерське відділення, зуботехнічне відділення, фармацевтичне відділення, циклові комісії (рис. 2).



Рис. 2. Структура фахового медичного коледжу ІФНМУ.

Управління Коледжом у межах повноважень, визначених законами та установчими документами цього закладу, здійснюють: 1) університет; 2) вчена рада; 3) наглядова рада; 4) збори трудового колективу; 5) директор коледжу; 6) педагогічна рада коледжу; 7) дирекція коледжу; 8) органи студентського самоврядування.

Дирекція Коледжу – робочий орган, що створений для ефективного та оперативного керування діяльністю фахового медичного коледжу, вирішення поточних питань. До її складу входять за посадами директор Коледжу, заступники директора, завідувачі відділень.

Педагогічна рада є колегіальним органом управління Коледжу, склад якого щорічно затверджується наказом ректора ІФНМУ. Повноваження Педагогічної ради визначаються «Положенням про фаховий медичний коледж Івано-Франківського національного медичного університету» та «Положенням про педагогічну раду фахового медичного коледжу Івано-Франківського національного медичного університету».

У листопаді 2020 року також введені в дію наступні документи, що регламентують діяльність Коледжу: «Положення про циклову комісію фахового медичного коледжу Івано-Франківського національного медичного університету», «Положення про від-

ділення фахового медичного коледжу Івано-Франківського національного медичного університету», «Положення про атестацію педагогічних працівників фахового медичного коледжу Івано-Франківського національного медичного університету», «Положення про педагогічну раду фахового медичного коледжу Івано-Франківського національного медичного університету», «Положення про організацію освітнього процесу у фаховому медичному коледжі Івано-Франківського національного медичного університету».

Найважливішою особливістю фахової передвищої освіти є незаперечна орієнтація на практичну діяльність в умовах сучасних виробництв і сфери послуг, на потреби ринку праці, відповідність компетентностей, яких набувають здобувачі освіти, сучасним вимогам роботодавців. Тому наступним важливим кроком буде розробка нових ОПП фахових молодших бакалаврів для входження в 2021-2022 н.р. із новими навчальними планами. Навесні 2021 р. мають бути затверджені перші стандарти, які запустять процес розробки нових ОПП, навчальних планів, індивідуальних навчальних планів здобувачів освіти. Стандарти фахової передвищої освіти спеціальностей, необхідних для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, можуть містити додаткові вимоги до правил прийому, структури ОПП, змісту освіти, організації освітнього процесу та атестації випускників. Цим процесом не можна легковажити. Але на даний час (березень 2021) стандартів для ОПП «Стоматологія ортопедична», ОПП «Медсестринство», ОПП «Фармація» ще немає, тому оновлювати наші ОПП доведеться без них.

Висновки:

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту» унормував підготовку фахових молодших бакалаврів в Україні. Нова візія фахової передвищої освіти має на меті вивести її на новий якісний рівень, змінити ставлення людей до цього рівня освіти, забезпечити ринок праці відповідними фахівцями.
2. Для імплементації Закону «Про фахову передвищу освіту» в ІФНМУ важливим є приведення документації у відповідність до Закону.
3. Важливим кроком імплементації закону буде розробка нових освітньо-професійних програм для фахових молодших бакалаврів.
4. Проведення системної реформи у сфері фахової передвищої освіти, спрямованої на задоволення освітніх потреб громадян у здобутті якісної освіти з орієнтацією на практичну діяльність, стало нагальною потребою.

References:

1. http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4483:zakon-pro-fakhovu-peredvishchu-osvitu-zmist-ta-ochikuvannya&catid=71&Itemid=382
2. <https://osvita.ua/vnz/65309/>
3. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku, zatverdzhena Ukazom Prezidenta Ukrainy vid 25.06.2013 № 344 [Elektronnyi resurs]. Rezhym

dostupu:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> [In Ukrainian]

4. Bulbuk OI, Ozhohan ZR, Fedoriuk LIe, Lokota YeIu. Rozrobka validnykh testovykh zavdan iz ortopedychnoi stomatolohii dlia litsenzovanoho vypusknoho ispytu na stomatolohichnomu fakulteti. Hal. Lik. V. 2008; 15(3):1-3. [In Ukrainian]
5. Buherchuk OV, Bulbuk OI, Bulbuk OV. Pidkhdid do orhanizatsii obiektyvnoho strukturovanoho klinichnoho ispytu (OSKI) zi spetsialnosti 221 «Stomatolohiia». Art of medicine. 2020; 2(14):86-91 [In Ukrainian]
6. Zelenyi VM. Vse bude FPO! Osvitnia traiektoriia liutyi 2021; 2(18).
7. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» / [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
8. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» / [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
9. <https://mon.gov.ua/ua/npa/list-mon-ukrayini-vid-09082019-19-507-shodo-nabrannya-chinnosti-zakonu-ukrayini-pro-fahovu-peredvishchu-osvitu>
10. Zakon Ukrainy/ «Pro fakhovu peredvishchu osvitu» (Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2019; 30:119.
11. https://www.ifnmu.edu.ua/images/zagalna_informacia/med_koledg/for_tichers/pologennia_pro_koledg.pdf

УДК 346.7: 37 + 377 + 37.09

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЗАКОНА «О ПРОФЕСИОНАЛЬНОМ ПЕРЕДВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ» В ИВАНО-ФРАНКОВСКОМ НАЦИОНАЛЬНОМ МЕДИЦИНСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ

А.И. Бульбук, С.Г. Шулепа, Е.В. Бульбук,
Г.С. Гвоздецкая, В.Г. Гловьяк

*Ивано-Франковский национальный медицинский университет, профессиональный медицинский колледж, г. Ивано-Франковск, Украина,
ORCID ID: 0000-0001-9229-9334,
e-mail: bulbuk77@gmail.com;
ORCID ID: 0000-0002-3310-4231,
e-mail: shulepa_svitlana@ukr.net;
ORCID ID: 0000-0001-8985-8254,
e-mail: bulbuk85@gmail.com;
ORCID ID: 0000-0003-3282-4656,
e-mail: hgvozdecka@ifnmu.edu.ua;
ORCID ID: 0000-0002-6599-0127,
e-mail: doc.glovyak@gmail.com*

Резюме. 6 июня 2019 Верховная Рада Украины приняла Закон «О профессиональном предвысшем образовании». Законом определен порядок, условия, формы и особенности получения профессионального предвысшего образования и урегулированы общественные отношения, возникающие в процессе реализации конституционного права человека на образование, прав и обязанностей физических и юридических лиц, участвующих в реализации этого права, а также определены компетенции государст-

венных органов и органов местного самоуправления в сфере профессионального предвысшего образования. Новая визия профессионального предвысшего образования имеет целью вывести ее на новый качественный уровень, изменить отношение людей к этому уровню образования, обеспечить рынок труда соответствующими специалистами.

Сегодня от успешной реализации задекларированных положений Закона зависит, станет ли профессиональный младший бакалавр конкурентоспособным и востребованным на рынке труда. Имплементация Закона в самом разгаре. Сейчас продолжается реализация приказа МОН от 24.09.2019 №1228 «Об утверждении плана мероприятий по организации подготовки проектов актов, необходимых для обеспечения реализации Закона Украины от 6 июня 2019 № 2745-VIII «О профессиональном предвысшем образовании».

Имплементация закона «О профессиональном предвысшем образовании» в Ивано-Франковском национальном медицинском университете начата из приведения документации в соответствие с Законом. Важным шагом имплементации закона будет разработка новых образовательно-профессиональных программ для профессиональных младших бакалавров.

Проведение системной реформы в сфере профессионального предвысшего образования, направленной на удовлетворение образовательных потребностей граждан в получении качественного образования с ориентацией на практическую деятельность, стало насущной необходимостью.

Ключевые слова: профессиональное предвысшее образование, имплементация закона, профессиональный медицинский колледж, обучение.

UDC 346.7: 37 + 377 + 37.09

IMPLEMENTATION OF THE LAW "PROFESSIONAL PRELIMINARY EDUCATION" IN IVANO-FRANKIVSK NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY

O.I. Bulbuk, S.G. Shulepa, O.V. Bulbuk,
H.S. Hvozdetzka, V.G. Glovyak

*Ivano-Frankivsk national medical university,
professional medical college, Ivano-Frankivsk, Ukraine,
ORCID ID: 0000-0001-9229-9334,
e-mail: bulbuk77@gmail.com;
ORCID ID: 0000-0002-3310-4231,
e-mail: shulepa_svitlana@ukr.net;
ORCID ID: 0000-0001-8985-8254,
e-mail: bulbuk85@gmail.com;
ORCID ID: 0000-0003-3282-4656,
e-mail: hgvozdecka@ifnmu.edu.ua;
ORCID ID: 0000-0002-6599-0127,
e-mail: doc.glovyak@gmail.com*

Abstract. June 6, 2019, Verkhovna Rada of Ukraine implemented the Law "Professional preliminary Education". The law defines the procedure, conditions, forms and features of obtaining professional preliminary

education and regulates social relationships, that arise in the process of realization of the constitutional human rights on education, rights and responsibilities of individuals and legal entities that take places in the realization of this rights, as well as competence of governmental agencies and local self-government agencies in the field of professional preliminary education. The new mission of professional preliminary education has aimed to bring it on the new level, change people's attitudes to this education and provide the labor market with certain specialists.

Nowadays, from successful implementation of the declared provisions of the law determines whether a professional junior bachelor will become competitive and in demand in the labor market. Implementation of the law is in a full swing. Currently, in realization the order of the Ministry of Education and Science of 24.09.2019 №1228 "On approval of the action plan for the preparation of draft acts necessary to ensure the implementation of the Law of Ukraine of 6 June 2019 № 2745-VIII "professional preliminary education".

The implementation of the law "Professional preliminary Education" at Ivano-Frankivsk National Medical University began with bringing up documentation in line with the law. By the rector's order of IFNNU №94 from January 31, 2020, the type of college was changed to "professional medical college". During the conference, IFNNU staff agrees to the changes that were made to the Statute of the University regarding the name "professional medical college". The rector's order of IFNNU № 1363-d on November 25, 2020 approved the "Regulations on the professional medical college of Ivano-Frankivsk National Medical University". Basic questions of the college functioning (general provisions, concept of educational activity, powers of the university, volume of fixed assets, powers of governing agencies and public self-government agencies; procedure for electing representatives to public self-government agencies; rights and responsibilities of the head of professional medical college; funds and property of a professional medical college, the order of reporting and control over the implementation of financial and economic activities) approved in this regulations.

According to this thesis, the professional medical college is a structural subdivision of the university, which carries out educational activities under the educational and professional programs of training junior bachelors (junior specialists).

Also in November 2020, the following documents regulates the activities of the college came into act: "Regulations on the cycle commission of the professional medical college IFNNU", "Regulations on the branch of the professional medical college of Ivano-Frankivsk National Medical University", "Regulations on certification of pedagogical workers in the college of Ivano-Frankivsk National Medical University", "Regulations on the pedagogical council of the professional medical college of Ivano-Frankivsk National Medical University", "Regulations on the organization of the educational process in the professional medical college of IFNNU".

The important step in the implementation of the law will be the development of new educational professional programs for professional junior bachelors.

Realizing a systemic reform in the field of professional preliminary education, aimed to achieve educational needs of citizens in obtaining quality

education with a focus on practical activities and become an urgent need.

Keywords: professional preliminary education, implementation of the law, professional medical college, training.

Стаття надійшла в редакцію 15.03.2021 р.